

Spis treści

	Str.
Małgorzata Cygańska, <i>Kalkulacja kosztów w Szpitalu Powiatowym Województwa Warmińsko-Mazurskiego – studium przypadku</i>	5
Emilia Fladrowska, Grzegorz Grosskreutz, <i>Wybrane problemy wdrażania systemu informatycznego rachunkowości w Uniwersytecie Technologiczno-Przyrodniczym w Bydgoszczy. Analiza przypadku</i>	17
Jacek Jaworski, <i>Podatkowa księga przychodów i rozchodów jako źródło prognozowania i oceny kondycji finansowej mikroprzedsiębiorstwa</i>	43
Przemysław Kabalski, <i>Cele sprawozdań finansowych według projektu „Ram konceptualnych sprawozdawczości finansowej”</i>	61
Anna Kinderman, <i>Szacowanie wartości godziwej w celu wyceny składników aktywów i zobowiązań</i>	81
Monika Łada, <i>Wartość dla klienta w rachunkowości zarządczej</i>	93
Olga Martyniuk-Kwiatkowska, <i>Wykorzystanie danych sprawozdawczości finansowej w ocenie działalności małych przedsiębiorstw</i>	113
Andrzej Piosik, <i>Dokonania finansowe zespołów a postrzegana wartość kapitału intelektualnego na przykładzie jednostki sektora usług finansowych</i>	125
Adam Żwirbla, <i>Dźwignie ekonomiczne w przedsiębiorstwie o produkcji wieloasortymentowej</i>	145
Z historii rachunkowości	171
A.Д. Шеремет, <i>Тамбовской кафедре МГУ – 65 лет</i>	171
Biogramy polskich myślicieli rachunkowości	183
<i>Wprowadzenie</i>	183
<i>Marian Teofil Frank</i>	185
<i>Jacek Tadeusz Ochman</i>	191
Sprawozdania z konferencji	195
Elżbieta Jaworska, Teresa Sadowska, <i>Dydaktyka w rachunkowości</i>	195
Konferencje naukowe w dziedzinie rachunkowości i zarządzania finansami w 2009 r. organizowane przez szkoły wyższe w Polsce	197
Informacja dla Autorów	199

Kalkulacja kosztów w Szpitalu Powiatowym Województwa Warmińsko-Mazurskiego – studium przypadku

Małgorzata Cygańska

Streszczenie

Rozwój technologii medycznych oraz rosnąca złożoność procedur medycznych w kontekście ograniczonych zasobów zwraca uwagę na potrzebę kontroli efektywności kosztów ponoszonych w procesie leczenia pacjenta. W opracowaniu przedstawiono wyniki analizy korelacji kosztów oraz liczby pacjentów i osobodni na wybranych oddziałach Szpitala Powiatowego. Przedstawiono również, w jaki sposób wyniki tej analizy można wykorzystać do usprawnienia istniejącego systemu kalkulacji kosztów w szpitalu.

Summary

Cost accounting system in the County Hospital of Warmia and Mazury Voivodeship – a case study

Recent technological innovations and the increasing complexity of medical procedures in the situation of limited resources have emphasized the need for a cost-effective approach to the care of patients admitted to health care institutions. This paper presents the results of correlation analysis between costs of treatment in four departments of County Hospital and the number of patients and length of stay. Furthermore, the possibility of potential use of the correlation analysis results in present hospital cost accounting systems is discussed.

Wybrane problemy wdrażania systemu informatycznego rachunkowości w Uniwersytecie Technologiczno-Przyrodniczym w Bydgoszczy. Analiza przypadku

*Emilia Fladrowska
Grzegorz Grosskreutz*

Streszczenie

Niezbędnym wymogiem efektywnego funkcjonowania uczelni wyższej w warunkach gospodarki rynkowej jest wdrożenie sprawnego systemu zarządzania przez wyniki, który spowoduje lepsze dostosowanie uczelni do reguł gospodarki rynkowej.

W niniejszym artykule autorzy zaproponowali rozwiązanie elektronicznego obiegu dowodów księgowych i ich kontroli merytorycznej, jako podstawowego, nieodzownego elementu skutecznego funkcjonowania systemu informatycznego rachunkowości, wspierającego system zarządzania, w uczelni rozproszonej terytorialnie.

Summary

Selected problems in accounting information system University of Technology and Life Sciences in Bydgoszcz

Implementation of effective management systems in higher education establishments is a requisite condition for improving the functioning of such schools in market economy conditions.

The authors of this paper have proposed an electronic system of accounting documentation and control as the principal element of an effective accounting information system supporting the management of a territorially dispersed educational establishment.

Podatkowa Księga Przychodów i Rozchodów jako źródło prognozowania i oceny kondycji finansowej mikroprzedsiębiorstwa

Jacek Jaworski

Streszczenie

Głównym celem artykułu jest zaprezentowanie modelu prognozowania i oceny kondycji finansowej przedsiębiorstw prowadzących podatkową księgę przychodów i rozchodów (KPiR).

W pierwszej części artykułu dokonano analizy struktury systemów ewidencyjnych funkcjonujących w sektorze mikroprzedsiębiorstw w Polsce. Następnie omówiono pojemność informacyjną dominującej formy ewidencyjnej, czyli podatkowej księgi przychodów i rozchodów, a także wskazano na ewidencje najczęściej jej towarzyszące. W kolejnych punktach artykułu skupiono się na prostych i możliwych do wykorzystania w małej firmie metodach prognozowania sytuacji finansowej oraz w konsekwencji omówiono i zweryfikowano procedury jej oceny.

Summary

Tax book of receipts and expenditure as a basis for forecasting and evaluation of financial position in a microenterprise

The article's main objective is to present a model of forecasting and evaluation of financial condition in microenterprises running income and cost tax book (KPiR).

The structure of bookkeeping systems used in Polish microenterprise sector is analyzed in the first part of the article. In the following part, the author discusses the informational capacity of the most popular bookkeeping form – income and cost tax book. Subsequently, the author focuses on simple and usable methods of forecasting the financial condition in a small company. The procedures for evaluation past and future financial condition are described and verified in the last part of the article.

Cele sprawozdań finansowych według projektu „Ram konceptualnych sprawozdawczości finansowej”

Przemysław Kabalski

Streszczenie

Artykuł jest próbą objaśnienia pierwszej części projektu nowych „Ram konceptualnych sprawozdawczości finansowej” dotyczącej celów sprawozdawczości finansowej. Autor nie ocenia proponowanych rozwiązań ani z teoretycznego, ani z praktycznego punktu widzenia. Usiłuje jedynie przedstawić ich szerszy kontekst, a także sformułować pytania, które, jego zdaniem, warto zadać dyskutując twórczo na temat rozwiązań proponowanych przez IASB i FASB.

Summary

Financial reporting objectives to the draft „Conceptual Framework for Financial Reporting”

The article attempts to describe the first part of the draft version of the new „Conceptual Framework for Financial Reporting”, which is dedicated to objectives of financial reporting. The author does not evaluate its content either from the theoretical or practical point of view. He only tries to put the proposed solutions into some broader context as well as formulate questions which, in his opinion, are worth asking in constructive debates on approaches proposed by IASB and FASB.

Szacowanie wartości godziwej w celu wyceny składników aktywów i zobowiązań

Anna Kinderman

Streszczenie

Wycena według wartości godziwej stanowi wyzwanie zarówno dla teoretyków, jak i praktyków rachunkowości. Wartość godziwa jest pojęciem nieprecyzyjnym. Amerykańska Rada Standardów Rachunkowości Finansowej opracowała metodologię szacowania wartości godziwej, opartą na bieżącej cenie sprzedaży. Jednak w procesie szacowania wartości godziwej są dopuszczalne trzy alternatywne, równorzędne podejścia, przy wykorzystaniu danych o różnym stopniu wiarygodności.

Summary

Fair value measurement of assets and liabilities

The fair value measurement is undoubtedly a challenge for both accountancy theorists and practitioners. The notion of fair value is imprecise. American Financial Accounting Standards Board drew up a methodology of fair

value measurement. It was based on current selling price. However, there are three alternative equally accepted approaches to fair value measurement, where inputs of different reliability are used.

Wartość dla klienta w rachunkowości zarządczej

Monika Łada

Streszczenie

Celem artykułu jest zaprezentowanie wartości dla klienta jako jednej z bardzo istotnych koncepcji dla współczesnej rachunkowości zarządczej. W artykule przedstawiono koncepcję wartości dla klienta, omówiono najważniejsze podejścia do wyceny tej kategorii oraz wskazano instrumenty współczesnej rachunkowości zarządczej, w których założenia tej koncepcji zostały wykorzystane. Przytoczone w opracowaniu argumenty wskazują, że koncepcja ta, stosowana aktualnie głównie w sferze strategicznej rachunkowości zarządczej, może być z powodzeniem wykorzystywana również w instrumentach wspomagających zarządzanie operacyjne.

Summary

Value to the customer: concept, measurement and application in contemporary management accounting tools

The aim of the paper is to present value to the customer as one of the most significant concepts of contemporary management accounting. The paper discusses the framework of the concept, then reviews the methods of customer value measurement and finally presents the management accounting tools that incorporate this approach. At present, value to the customer is used mostly in strategic management accounting tools. The arguments demonstrated in the paper indicate that this concept can be incorporated successfully in operational management accounting instruments as well.

Wykorzystanie danych sprawozdawczości finansowej w ocenie działalności małych przedsiębiorstw

Olga Martyniuk-Kwiatkowska

Streszczenie

Podjęcie decyzji dotyczących przyszłości małego przedsiębiorstwa oraz elastyczne dostosowanie się do zmian zachodzących w gospodarce staje się coraz trudniejsze i coraz bardziej skomplikowane, a dynamika zmian wymusza na zarządzających wykorzystanie w procesie gospodarowania dobrej, pod względem jakościowym, informacji finansowej.

Celem artykułu jest próba ilustracji informacji dostarczanych przez sprawozdania finansowe i raporty wewnętrzne sporządzane w małych przedsiębiorstwach. Wskazano na możliwości uproszczeń sprawozdań finansowych polskich małych przedsiębiorstw, na co pozwalają regulacje prawne. Zaprezentowano także możliwe zniekształcenia sprawozdań finansowych spowodowane cechami charakterystycznymi małych jednostek, m.in. jak

system zarządzania czy źródła finansowania. W efekcie powoduje to ograniczenia w zastosowaniu tradycyjnych wskaźników oceniających kondycję finansową przedsiębiorstwa.

W artykule zaprezentowano również wyniki badań ankietowych dotyczące sprawozdawczości wewnętrznej małych podmiotów gospodarczych.

Summary

Small companies' financial statements as the source of the information about their financial condition

In the situation of recent economic changes small business management is going to be more difficult and challenging. In order to make decisions managers need high quality financial information. The aim of the article is to illustrate the type of information that is provided by small companies' financial statements. The author describes the characteristics of SME which determine their accounting systems and the scope of information they generate, including financial data distortions that may affect the results of financial analysis.

The article also presents results of surveys investigating internal reporting of small enterprises.

Dokonania finansowe zespołów a postrzegana wartość kapitału intelektualnego na przykładzie jednostki sektora usług finansowych

Andrzej Piosik

Streszczenie

Wśród przedstawicieli jednostki realizującej usługi finansowe (JUF) przeprowadzono badania zależności między dokonaniem finansowym zespołów z postrzeganą wartością kapitału intelektualnego zespołów. W celu opisu dokonań finansowych przyjęto kilka zmiennych: składka uroczniona w ubezpieczeniach na życie na zatrudnionego, odsetek realizacji planu składki urocznionej, realizacja prowizji z tytułu nowej sprzedaży na zatrudnionego, realizacja składki urocznionej ubezpieczeń na życie ogółem, oraz realizacja prowizji ogółem z tytułu nowej sprzedaży. Ocena kapitału intelektualnego polegała na badaniu ankietowym 48 zespołów. Proszono kierowników zespołów, aby odpowiedzieli na 27 pytań dotyczących kapitałów: ludzkiego, relacyjnego zewnętrznego, relacyjnego wewnętrznego oraz organizacyjnego. Analizowano również wybrane zmienne kontrolne w celu opisu relacji: liczebność zespołu, średni wiek zatrudnionych, wiek zespołu, wskaźnik wcześniej przerwanych polis (*WWL*) oraz wskaźnik rotacji pracowników.

Spośród rozpatrywanych struktur kapitału intelektualnego najważniejszą w kontekście usług finansowych jest kapitał ludzki. Stwierdza się istotną korelację dodatnią między dokonaniem finansowym i szczegółowymi ocenami kapitału ludzkiego. Silniejsza jest korelacja między wynikami a medianą ocen kapitału ludzkiego. Silnie skorelowana z wynikami jest ocena, na ile pracownicy analizują zmiany w prawie ubezpieczeniowym.

Znacznie mniejsza jest w badanej jednostce korelacja dokonania finansowych z ocenami cząstkowymi lub medianami ocen w pozostałych strukturach kapitału intelektualnego. Pewne oceny są jednak skorelowane z wynikami finansowymi zespołów: ocena kooperacji z bankami i organizacjami w celu pozyskania klientów, ocena dzielenia się informacjami i uczenia się od siebie oraz ocena dokumentowania zdobywanej wiedzy w bazach danych.

Ogólnie słaba jest korelacja między dokonaniem finansowym a zmiennymi kontrolnymi. Istotna statystycznie i dodatnia jest korelacja wybranych dokonania finansowych z liczebnością zespołu. Zmienne zależne są istotnie ujemnie skorelowane z *WWL*. Dla każdej zmiennej zależnej (dokonań finansowych) tworzono model zależności od oceny kapitału intelektualnego oraz zmiennych kontrolnych. Na przykład, składka roczna w ubezpieczeniach na życie (*IC Life*) na zatrudnionego została opisana jako funkcja 3 zmiennych: zatrudnienia w zespole, średniej wieku

oraz mediany ocen w ramach kapitału ludzkiego. Odsetek realizacji planu składki urocznionej *IC Life* (%) jest opisany jako funkcja czterech zmiennych: *ln* zatrudnienia w zespole, *WWL*, mediany ocen kapitału ludzkiego oraz oceny kapitału relacyjnego zewnętrznego w zakresie kooperacji z organizacjami w celu pozyskania klientów.

Summary

Relationship between financial performance of teams and the perceived value of intellectual capital – exemplified by unit delivering financial services

The purpose of the article is to describe the relationships between financial performance of teams of agents delivering financial & insurance services and perceived value of intellectual capital. In order to gauge the financial performance of teams we use a few variables: life insurance fee per agent per year, fulfilment of planned life insurance fee [%], commission on sales for new customers (or new products), total fee for financial services per year, total life insurance fee per year. The perceived value of intellectual capital is gauged using survey of 48 teams of agents in one corporation. The managers of the teams are asked 27 questions concerning intellectual capital: human, external and internal structure and organizational. Control variables are also taken into account: headcount of the team, average age of agents, age of a team, indicator of early laps (*WWL*) and agents' retention rate.

We found evidence that human capital is the most important element of intellectual capital for teams delivering financial services. The perceived value of the elements of teams' human capital is correlated with their financial performance. The link between median values of elements of teams' human capital and financial performance is even stronger. Financial performance is linked with the appraisal of analysis of changes in insurance law.

The correlation between the perceived values of other structures of intellectual (including the median values of thereof) and financial performance is weak. However some estimates of the value of external structure and organization are linked with teams' financial performance: the evaluation of agents' cooperation with banks and organizations in order to acquire new customers, sharing the information and knowledge with other agents within the team and the evaluation of knowledge reporting and maintaining.

The links between financial performance measures and the control variable are generally weak. However some financial measures are linked positively with headcount of a team. We also found evidence that financial performance is negatively linked with *WWL*.

We constructed an econometric model for each financial measure describing the relationship between financial performance, perceived value of intellectual capital element (or elements) and control variables. For instance life insurance fee per agent per year is modelled as function of three variables: natural log of team's headcount, average age of team and median value of perceived human capital. Percentage of fulfilment of planned life insurance fee per year is described as a function of natural log of teams' headcount, *WWL*, median value of perceived human capital and one estimate of external structure (cooperation with banks and other organizations in order to acquire new customers).

Dźwignie ekonomiczne w przedsiębiorstwie o produkcji wieloasortymentowej

Adam Żwirbla

Streszczenie

Artykuł jest próbą przedstawienia zjawiska dźwigni ekonomicznych w przestrzeni n-wymiarowej. Autor proponuje nowe podejście metodologiczne do dźwigni ekonomicznych, które jest oryginalnym wkładem autora na polu metod analizy ekonomicznej.

W artykule autor najpierw wyjaśnił istotę zjawiska dźwigni ekonomicznych w przestrzeni n-wymiarowej na podstawie tzw. „atrybutów” dźwigni, a następnie sformułował kilka refleksji naukowych, ściśle związanych ze zjawiskiem dźwigni ekonomicznych.

Summary

Economic leverages in the multiproduct company

The article is an attempt to explore the issue of economic leverages in the n-dimension space. The author proposes a new methodological treatment to economic leverages that is the original contribution of the author in the field of methods of economic analysis.

In this article the author explains the nature of economic leverages based on so-called leverage attributes. Finally, he formulates some scientific reflections, directly connected with the economic leverages.

Z HISTORII RACHUNKOWOŚCI

Татуровской кафедре МГУ – 65 лет

A.Д. Шеремет

Summary

The 65th Professor Tatur's Department of MSU anniversary

The annual 36-th International Scientific-Practical Conference «Taturovskie Tchtenia» was held on June 26–27, 2008 in Moscow State University named after Lomonosov (MSU). The Conference was devoted to the memory of the outstanding scientist and practitioner Sergey K. Tatur (1897–1974), who was a well known specialist in accounting, economic analysis and market oriented methods. His works were translated in many countries including Poland. Professor Tatur was the founder (in 1943) and the head of Accounting, Analysis and Audit Department of the Economic Faculty.

The topic of the conference was „Management Accounting: Theory, Practice and Development Perspectives”. The presentation of the Honored MSU Professor Anatoly Sheremet (who is the Head of the Department and a pupil of Professor Tatur) which is published in the journal, is devoted to the 65-th anniversary foundation of the Department and the role played by the Department members in management accounting development. The presentation consists of 4 parts:

1. Foundation and development of the Department (a lot of well known specialists, for example Professor Alicja Jaruga, the head of the Polish school of accounting, who were and are working in European countries and former Soviet republics (independent states now) had been trained in the Department);
2. Management accounting nature and its evolution;
3. Stages in management accounting development;
4. Role of the Department's members in the process of modern management accounting development.

BIOGRAMY

SPRAWOZDANIA Z KONFERENCJI